

Socialstyrelsen

Bilag 1

Beskrivelser af initiativer og lovgivning på social-, sundheds- og beskæftigelsesområdet vedrørende sikkerhed og forebyggelse af vold

Februar 2016

Publikationen er udgivet af

Socialstyrelsen

Edisonsvej 18, 1.

5000 Odense C

Tlf.: 72 42 37 00

E-mail: socialstyrelsen@socialstyrelsen.dk

www.socialstyrelsen.dk

Indhold udarbejdet af Socialstyrelsen.

Udgivet februar 2016.

Download eller bestil rapporten på www.socialstyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

ISBN: 978-87-93407-04-6 (elektronisk version)

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse af bilagets indhold	5
1. Lovgivningsmæssige rammer	6
1.1 Tilsyn	6
1.1.1 Lov om socialtilsyn og udrulning af kvalitetsmodel	6
1.1.2 Arbejdstilsynets tilsynsindsatser med fokus på psykisk arbejdsmiljø	10
1.1.3 Arbejdstilsynets vejledningsmateriale om forebyggelse af arbejdsrelateret vold	11
1.1.4 Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser mod nedslidning	13
1.2 Magtanvendelse, tvang, nødværge og besøgsrestriktioner	17
1.2.1 Servicelovens §§ 124-137 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten	17
1.2.2 Servicelovens § 137 e - § 137 m om indgrebsmuligheder	19
1.2.3 Lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien	23
1.2.4 Sundhedsstyrelsens vejledning om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning mv. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger	24
1.2.5 Straffelovens §§ 13-14 om nødværge	27
1.2.6 Servicelovens §§ 137 a – 137 d om besøgsrestriktioner	28
1.3 Arbejdsmiljø	30
1.3.1 Regler om arbejdsrelateret vold i arbejdet og uden for arbejdstid	30
1.3.2 Ligestilling af fysisk og psykisk arbejdsmiljø i Arbejdsmiljøloven	32
1.4 Det voldsforebyggende sigte i uddannelser på social- og sundhedsområdet	33
1.4.1 Uddannelsen til professionsbachelor som pædagog	33
1.4.2 Uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje	34
1.4.3 Den pædagogiske assistentuddannelse	35
1.4.4 Social- og sundhedsuddannelsen	36
2. Igangværende initiativer til forebyggelse og håndtering af vold	37
2.1 Borgerrettede indsatser	37
2.1.1 Projekt Særforanstaltninger	37
2.1.2 Forebyggelse af magtanvendelse på botilbud	39
2.1.3 Styrket indsats til forebyggelse af vold på botilbud	41
2.2 Uddannelses- og kompetenceudviklingsinitiativer til personale samt arbejdsmiljøindsatser	43
2.2.1 Forebyggelsespakker om forebyggelse af vold under Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse	43
2.2.2 Voldsforebyggelse gennem dialog med ledelsen (Rejsehold)	45
2.2.3 Kompetenceløft i psykiatrien	46
2.3 Handlingsplaner, kortlægninger og tværgående initiativer	48
2.3.1 Projekt 'Vold som Udtryksform' under Socialt Udviklingscenter SUS	48
2.3.2 Audit af sager om vold på botilbud og forsorgshjem	50

2.3.3	Satspuljeaftalen på psykiatriområdet for 2014-2017	52
2.3.4	Satspuljeaftalen på socialområdet for 2015-2018.....	53
2.3.5	Den nationale handlingsplan på demensområdet 2010	54
2.3.6	Kortlægning af retspsykiatrien	56
2.4	Oplysningsmateriale, håndbøger, kampagner og konferencer	57
2.4.1	10 gode råd om forebyggelse af vold på arbejdspladsen udarbejdet af Arbejdstilsynet og arbejdsmarkedets parter	57
2.4.2	Kampagne "Forebyg vold på jobbet"	58
2.4.3	Konference om forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen.....	59
2.4.4	Håndtering af konflikter i pårørendesamarbejdet	60
2.4.5	Publikationen "Særforanstaltninger – anbefalinger til god praksis for organisering, samarbejde og borgerinddragelse.....	61
3.	Fysiske rammer	62
3.1	Finanslovaftalen for 2014	62
3.2	Satspuljeaftalen på psykiatriområdet for 2015-2018.....	63

Beskrivelse af bilagets indhold

Dette bilag består af en række oversigtsskemaer, som indeholder en dybdegående beskrivelse af de forskellige initiativer, redskaber og lovgivning, som er præsenteret i kortlægningens hovedrapport. Oversigtsskemaerne giver viden om de enkelte initiativer/lovgivning i forhold til:

- **Ressortområde** for initiativet/lovgivning
- **Navn** på initiativet/lovgivning
- **Type** af initiativ/lovgivning
- **Målgruppe** for initiativet/lovgivning
- **Formål** med initiativet/lovgivning
- **Indhold** i initiativet/lovgivning
- **Viden** om erfaringer, effekt og resultater (angivet hvis relevant)

Bilaget rummer dels beskrivelser af indsatser med et direkte og et indirekte sigte på at forebygge vold og øge sikkerheden på arbejdspladser på social- og sundhedsområdet.

1. Lovgivningsmæssige rammer

1.1 Tilsyn

1.1.1 Lov om socialtilsyn og udrulning af kvalitetsmodel

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet
Navn	<ul style="list-style-type: none">• Lov om socialtilsyn af 12. juni 2013• Bekendtgørelse om socialtilsyn af 19. december 2013• Kvalitetsmodel med temaer, kriterier og indikatorer for tilbud (bilag 1 til bekendtgørelsen).
Type	Implementering af Lov om socialtilsyn fra 1. januar 2014, herunder: <ul style="list-style-type: none">• Etablering af fem tilsyn med sociale døgntilbud og plejefamilier, som drives af en kommunalbestyrelse i hver region.• Udrulning af ny central kvalitetsmodel, der bl.a. sætter fokus på, at tilbuddet anvender faglige tilgange og metoder, der er relevante i forhold til tilbuddets målsætning og målgruppe, at personalet har de rette kompetencer, og at tilbuddets fysiske rammer er velegnede og hensigtsmæssige i forhold til tilbuddets målgruppe og understøtter indsatsens formål og indhold.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none">• Borgere• Sociale tilbud og socialtilsynene (aktører) <p>(I forhold til ansatte på de sociale tilbud er det Arbejdstilsynets tilsyn, der er relevant).</p>
Formål	<p>Tilsynsreformen skal sikre og løfte kvaliteten i sociale tilbud.</p> <p>Tilsynsreformen kan bidrage til at sikre, at et tilbuds metode, kompetencer og rammerne i øvrigt gør tilbuddet egnet til målgruppen.</p> <p>Tilsynsreformen skal endvidere sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter Lov om social service. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene.</p>

Indhold	<p>Tilsynsreformen, som trådte i kraft den 1. januar 2014, medførte en række grundlæggende ændringer af kravene til de omfattede tilbud og til godkendelsen af og tilsynet med disse tilbud, bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none">• Oprettelsen af 5 nye, store socialtilsyn i 5 kommuner – en i hver region, der har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud.• En højere grad af uvildighed, idet de 5 tilsynskommuner ikke må godkende og føre tilsyn med tilbud beliggende i egen kommune.• Flere typer af tilbud er blevet omfattet af krav om godkendelse, bl.a. kommunale og regionale tilbud og plejefamilier.• Krav om ny-godkendelse af alle de omfattede tilbud inden for 2 år.• Godkendelse og tilsyn gennemføres på baggrund af en centralt fastsat kvalitetsmodel, som de nye socialtilsyn skal bruge til vurdering af kvaliteten i sociale tilsyn.• Oprettelsen af whistleblower-funktion i hvert socialtilsyn, hvor alle beboere, pårørende og ansatte kan underrette anonymt om uhensigtsmæssigheder i et tilbud. <p>De 5 socialtilsyn ligger i henholdsvis Frederiksberg, Holbæk, Hjørring, Silkeborg og Faaborg-Midtfyn kommuner.</p> <p>De omfattede tilbud er fx opholdssteder og døgninstitutioner for børn og unge, plejefamilier og botilbud samt krisecentre for voksne.</p> <p>Alle de omfattede tilbud, herunder bosteder for mennesker med udviklingshæmning og psykiske lidelser, skal nygodkendes inden for 2 år fra reformens ikrafttræden.</p> <p>Det er en betingelse for godkendelse, at et tilbud vurderes at have den fornødne kvalitet og er egnet til tilbuddets målgruppe, herunder når der er tale om en målgruppe, som kræver særlige sikkerhedsforhold.</p> <p>Kvalitetsmodellen, som tilbuddene skal bedømmes på baggrund af, indeholder 7 temaer.</p> <p>Et af temaerne er <i>målgruppe, metoder og resultater</i>. Heri indgår bl.a., at det skal sikres:</p> <ul style="list-style-type: none">• at tilbuddet anvender faglige tilgange og metoder, der er relevante i forhold til tilbuddets målsætning og målgruppe.
----------------	--

- at arbejdet i botilbuddet understøtter borgernes sundhed og trivsel både mentalt og fysisk.
- at tilbuddets pædagogiske indsats understøtter, at der ikke sker overgreb i tilbuddet.
- at tilbuddets beredskab i forhold til at forebygge overgreb er tilpasset målgruppen og er kendt af medarbejderne.

Et andet tema er *kompetencer*. Det skal sikres, at medarbejderne har de rette kompetencer i forhold til botilbuddets målgruppe, de metoder som tilbuddet anvender, og de anbragte borgers aktuelle behov. Det kan være relevant uddannelse samt opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder.

Et tredje tema er *fysiske rammer*. Det skal sikres, at tilbuddets indretning og faciliteter er velegnede og hensigtsmæssige i forhold til tilbuddets målgruppe, og at det understøtter indsatsens formål og indhold.

Hvis det i forbindelse med godkendelse eller tilsyn viser sig, at tilbuddet ikke er egnet til at tage sig af målgruppen, vil tilbuddet i sidste ende kunne få afslag på godkendelse eller få frataget sin godkendelse.

Hvis der er tale om mindre alvorlige tilfælde, kan der stilles krav til tilbuddet om, at de skal rette op på nogle specifikke forhold for at få eller beholde deres tilladelse.

I forhold til krav efter anden lovgivning, fx om arbejdstilsyn, vil socialtilsynet som led i godkendelsen påse, om tilbuddet har opnået eller er i gang med at opnå nødvendige tilladelser fra andre myndigheder. Socialtilsynet vil dog ikke skulle gennemgå disse forhold, som hører under andre tilsyn.

Hvis socialtilsynet i forbindelse med tilsyn bliver opmærksom på uhensigtsmæssige forhold, der hører under et andet tilsyn, skal socialtilsynet gøre dette andet tilsyn opmærksom på sin bekymring.

Socialtilsynet modtager som led i sin funktion som tilsynsmyndighed indberetninger om:

- magtanvendelse udøvet over for voksne i forbindelse med foranstaltninger efter servicelovens §§ 125-128, jf. servicelovens § 136, stk. 1 og § 9, stk. 1 i Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om

	<p>særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • indgreb efter servicelovens § 137 g – 137 j over for personer med nedsat psykisk funktionsevne, som er anbragt i boform efter servicelovens § 108 eller på et anbringelsessted efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, jf. servicelovens § 137 m, stk. 3. <p>Socialtilsynet vurderer, om de modtagne indberetninger giver grundlag for tilsynsmæssige overvejelser, fx om der er grundlag for ekstra fokus på et tilbud på grund af for mange magtanvendelser og indgreb. Der kan her eksempelvis være anledning til at indgå i en dialog med tilbuddet om deres pædagogiske praksis.</p> <p>Indberetningerne sendes samtidig til de kommuner, der har ansvaret for borgernes ophold i tilbuddet, jf. Retssikkerhedslovens §§ 9 og 9 a, og til en eventuel kommunal eller regional driftsherre. På den måde sikres det, at de myndigheder, der har ansvaret for henholdsvis det personrettede og det driftsorienterede tilsyn samt for driften af anbringelsesstedet eller boformen, får mulighed for at reagere på de foretagne indgreb alt efter deres opgaver og kompetencer i forhold til tilbuddet og borgeren.</p> <p>De nye socialtilsyn har snitflader til en række andre tilsyn; fødevare, brand, sundhed og arbejdsmiljø.</p>
<p>Effekt/viden om resultater</p>	<p>Socialstyrelsen har nedsat en ekspertgruppe, der skal foretage et kritisk review af kvalitetsmodellen for socialtilsyn og løbende følge dens anvendelse de første to år.</p>

1.1.2 Arbejdstilsynets tilsynsindsatser med fokus på psykisk arbejdsmiljø

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Arbejdstilsynets tilsynsindsatser alene med fokus på psykisk arbejdsmiljø.
Type	Arbejdstilsynet gennemførte i perioden 2013-2015 en række tilsynsindsatser, som udelukkende havde fokus på det psykiske arbejdsmiljø, herunder også forebyggelse af vold mod ansatte på virksomheder.
Målgruppe	Indsatserne blev gennemført inden for nedslidningstruede brancher og jobgrupper, hvor følelsesmæssige krav, vold og trusler om vold er mest udbredt.
Formål	Initiativet blev lanceret i forbindelse regeringens udspil "Et godt og langt arbejdsliv for alle" i august 2012.
Indhold	<p>Tilsynsbesøg i indsatserne indebærer i de fleste tilfælde, at der blev gennemført gruppesamtaler med virksomhedens ansatte. Gruppesamtaler er erfaringsmæssigt et godt middel til at afdække eventuelle problemer i det psykiske arbejdsmiljø.</p> <p>Når Arbejdstilsynet skulle gennemføre et tilsynsbesøg i disse indsatser, ringede Arbejdstilsynets tilsynsførende inden besøget og tog en snak med virksomheden. Formålet var, dels at den tilsynsførende kunne danne sig et godt overblik over virksomheden, dels at der kunne blive truffet aftale om gruppesamtaler.</p>

1.1.3 Arbejdstilsynets vejledningsmateriale om forebyggelse af arbejdsrelateret vold

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Arbejdstilsynets vejledningsmateriale (At-vejledning) om forebyggelse af arbejdsrelateret vold.
Type	At-vejledningen beskriver, hvordan regler i arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes, og hvordan de kan opfyldes. At-vejledningen er ikke bindende.
Målgruppe	Vejledningsmaterialet er målrettet virksomheder og brancher, hvor der er risiko for, at de ansatte udsættes for vold.
Formål	At-vejledninger bruges til: <ul style="list-style-type: none">• at uddybe og forklare ord og formuleringer i reglerne (lov og bekendtgørelser).• at forklare, hvordan kravene i reglerne kan efterkommes efter Arbejdstilsynets praksis.• at oplyse om Arbejdstilsynets praksis i øvrigt på baggrund af bl.a. afgørelser og domme.• at forklare arbejdsmiljølovgivningens områder og sammenhæng mv.
Indhold	<p>Der eksisterer en del vejledningsmateriale om forebyggelse af vold på arbejdspladser udgivet af Arbejdstilsynet, Arbejdsmiljørådet, Socialt Udviklingscenter SUS, Videnscenter for Arbejdsmiljø, Branchearbejdsmiljøråd mv.</p> <p>Eksempler på vejledningsmateriale om forebyggelse af vold på arbejdspladser:</p> <ul style="list-style-type: none">• Arbejdstilsynet har i juni 2011 udgivet At-vejledning om voldsrisiko i forbindelse med arbejdets udførelse. Vejledningen beskriver reglerne om forebyggelse og håndtering af arbejdsrelateret vold, der er fastsat i arbejdsmiljølovgivningen, og oplyser, hvordan virksomhederne kan leve op til disse regler.• De branchearbejdsmiljøråd, der repræsenterer brancher, hvor der er risiko for, at ansatte udsættes for vold, har alle udarbejdet omfattende materialer om forebyggelse af vold på arbejdet. Senest har branchearbejdsmiljørådet Social og Sundhed, der dækker hospitalsområdet og psykiatrien, bl.a. udarbejdet seks guides målrettet seks forskellige brancher inden for social- og

	<p>sundhedsområdet, herunder psykiatrien, døgntilbud, dagtilbud, ældreplejen, sygehuse og privat praksis, samt udarbejdet tre videoer med gode råd om voldsforebyggelse.</p> <ul style="list-style-type: none">• Socialt Udviklingscenter SUS udgiver en lang række skriftlige vejledningsmaterialer i forbindelse med projektet "Vold som Udtryksform".• Videnscenter for Arbejdsmiljø (VfA) indsamler og formidler viden og værktøjer om forebyggelse af vold.• Arbejdsmiljørådet og Arbejdstilsynet har i januar 2014 udarbejdet en pjece om forebyggelse af vold på arbejdspladser. <p>Vejledningsmaterialet bliver løbende opdateret og videreudviklet.</p>
--	--

1.1.4 Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser mod nedslidning

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser mod nedslidning.
Type	Arbejdstilsynet har i perioden 2007-2015 gennemført tilsynsindsatser, der retter sig mod brancher, hvor der er særlig risiko for at blive nedslidt. Indsatserne har fokus på arbejdsmiljøproblemer inden for muskel- og skeletbelastninger samt på det psykiske arbejdsmiljø, herunder forebyggelse af vold.
Målgruppe	I 2015 er der gennemført indsatser i brancherne Bygge & Anlæg, Tekstil og Papir, Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien, Frisører og andre virksomheder, der udfører personlig pleje samt Landbrug og Skovbrugsvirksomheder. Indsatserne er udpeget fortløbende ud fra en oversigt over nedslidningstruede brancher.
Formål	Tilsynene har haft øget fokus på de vigtigste fysiske og psykiske nedslidningsproblemer.
Indhold	<p>Indsatserne har taget udgangspunkt i en metode, hvor virksomhederne blev besøgt to gange med en længere periode mellem de to besøg. Virksomhederne har dermed haft tid til selv at gøre en indsats for at forbedre arbejdsmiljøet.</p> <p>Det første besøg har primært været et vejledningsbesøg, hvor Arbejdstilsynet har vejledt om, hvordan virksomheden kunne arbejde videre med sine problemer inden for det ergonomiske og psykiske arbejdsmiljø.</p> <p>På andet besøg drøftede Arbejdstilsynet med virksomheden, hvordan der var arbejdet videre med de emner, der var vejledt om på første besøg. Arbejdstilsynet gennemgik og kontrollerede også det ergonomiske og psykiske arbejdsmiljø. Hvis der blev konstateret væsentlige problemer i arbejdsmiljøet, kunne der gives påbud om, at problemerne blev løst som ved almindelige tilsyn.</p> <p>Tilsynsindsatserne blev målrettet de samme brancher, der også fik mulighed for at søge om forebyggelsespakker under Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse. Det er ikke længere muligt at søge om en forebyggelsespakke.</p>
Effekt/viden om resultater	Der ligger resultatopgørelser på Arbejdstilsynets hjemmeside for gennemførte indsatser. En ekstern evaluering af to indsatser vil senere blive offentliggjort.

1.1.5 Arbejdsmiljøtilsyn

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Risikobaseret tilsyn. Der er indgået en politisk aftale om at styrke arbejdsmiljøindsatsen. Det betyder bl.a., at det risikobaserede tilsyn skal målrettes yderligere, så Arbejdstilsynet fremover skal føre flere tilsyn med virksomheder, der forventes at have problemer – og færre på de virksomheder, der ikke forventes at have problemer. Initiativet blev igangsat den 1. januar 2016.
Type	Arbejdstilsynet gennemfører risikobaseret tilsyn på en stor del af de virksomheder, der har mindst et årsværk ansat, inden udgangen af 2019.
Målgruppe	Målgruppen er alle virksomheder med mindst et årsværk ansat. Virksomheder med mindre end et årsværk ansat besøges ikke som led i det risikobaserede tilsyn.
Formål	Det risikobaserede tilsyn betyder, at nogle virksomheder oftere vil modtage besøg fra Arbejdstilsynet end andre. Det skal skabe større arbejdsmiljøeffekt for samme ressourceanvendelse, at Arbejdstilsynet besøger de virksomheder, hvor der formodes at være problemer med arbejdsmiljøet, oftere end de virksomheder, hvor formodningen er, at forholdene er i orden.
Indhold	Virksomheder udtages til risikobaserede tilsyn dels på baggrund af en risikovurdering og dels på baggrund af en stikprøve. Alle virksomheder kontaktes som hovedregel en måned før det risikobaserede tilsyn. Den tilsynsførende gennemgår virksomhedens arbejdsmiljø med fokus på de væsentlige arbejdsmiljøproblemer, der er relevante for branchen. Hvis der konstateres væsentlige problemer i arbejdsmiljøet, kan der gives påbud om, at problemerne bliver løst. Fra januar 2016 er de gode erfaringer fra de særlige tilsynsindsatser, som ophørte ved udgangen af 2015 (herunder de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø) blevet indbygget i det risikobaserede tilsyn. Det betyder, at det almindelige risikobaserede tilsyn udvides med en særlig grundig og målrettet gennemgang af psykisk arbejdsmiljø og muskel-skelet-besvær.

Effekt/viden om resultater	<p>Arbejdstilsynet har gennemført en analyse, der viser, at Arbejdstilsynet finder flere arbejdsmiljøproblemer på virksomheder, der er udtaget via risikovurderingen, end på virksomheder, der er udtaget via stikprøve.</p> <p>Arbejdstilsynets evalueringer af påbud generelt har vist, at påbud bliver efterkommet, og at det konkrete problem, som de omhandler, bliver løst helt eller delvist.</p>
-----------------------------------	--

1.1.6 Tilsyn efter servicelovens § 148 a

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Servicelovens § 148 a.
Type	Lovbestemmelse.
Målgruppe	Kommunalbestyrelsens egne tilbud efter serviceloven, som ikke er omfattet af § 4 i Lov om socialtilsyn, og private tilbud oprettet efter serviceloven beliggende i kommunen, som ikke er omfattet af § 4 i Lov om socialtilsyn.
Formål	At kommunalbestyrelsen fører et generelt driftsorienteret tilsyn.
Indhold	Det driftsorienterede tilsyn omfatter tilsyn med tilbuddets personale, bygningsmæssige forhold og økonomi. Det omfatter bl.a. tilsyn med, om personalets kvalifikationer svarer til den opgave, som tilbuddet skal løse, samt tilsyn med beboernes kost, bygningsmæssige forhold, om udbud af fritidsaktiviteter mv. svarer til målgruppen, og om tilbuddets forvaltning af økonomien er forsvarlig. Da sociale servicetilbud har forskelligt indhold, vil tilsynet altid skulle tilpasses forholdene i det enkelte tilbud.

1.2 Magtanvendelse, tvang, nødværge og besøgsrestriktioner

1.2.1 Servicelovens §§ 124-137 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Servicelovens §§ 124-137.
Type	Lovgivning.
Målgruppe	<p>Servicelovens §§ 125-129 regulerer, hvornår der kan gøres indgreb over for en borger uden dennes samtykke. Der er krav om registrering og indberetning til myndigheden (kommunalbestyrelsen), som har pligt til at følge området nøje. I forhold til personalet er ikke mindst pligten til at registrere og indberette magtanvendelse af betydning, idet myndigheden herigennem bliver orienteret om de problemer, der kan være på et botilbud.</p> <p>Magtanvendelsesbestemmelserne gælder for voksne over 18 år med betydelig og varig nedsat funktionsevne, som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 125-129, og som modtager:</p> <ul style="list-style-type: none">• personlig eller praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand mv. efter SEL §§ 83-87;• behandling efter SEL §§ 101-102; eller• aktiverende tilbud efter SEL §§ 103-104.
Formål	<p>Formålet med servicelovens magtanvendelsesregler for voksne er "at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand".</p> <p>Magtanvendelsesreglerne har således primært til formål at beskytte de pågældende borgers integritet og retssikkerhed, samtidig med at det offentlige omsorgspligt over for borgeren imødekommes.</p> <p>Lovgivningen har således ikke direkte til formål at forebygge vold, men voldsforebyggelse kan være en "biefekt".</p> <p>Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal kommunen foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning. Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og</p>

	<p>kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe.</p> <p>Tilladelse til indgreb i selvbestemmelsesretten kræver, at der foretages et individuelt og fagligt forsvarligt skøn over graden af den psykiske funktionsnedsættelse og dens følger.</p> <p>Ifølge servicelovens § 136 skal enhver form for magtanvendelse dog "registreres og indberettes af tilbuddet til kommunalbestyrelse[n]". Dette kan være med til at afdække, om der er særlige behov hos en borger eller på et bosted, der evt. kræver en særlig bevågenhed, herunder særlige personalemæssige indsatser eller kompetencer. Hvis et mønster hos en borger eksempelvis peger i retning af en bestemt (voldelig) adfærd over for bestemte ansatte, kan problemet evt. løses ved at ændre på, hvilke ansatte der varetager omsorgen for den enkelte.</p>
<p>Indhold</p>	<p>Magtanvendelsesreglerne i serviceloven og bekendtgørelsen herom angiver positivt de situationer, hvor der lovligt kan træffes afgørelse om indgreb. Tilladelse til indgreb tildeles for en afgrænset periode.</p> <p>Efter reglerne er der blandt andet mulighed for at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller at føre denne til et andet rum, når der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, eller når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.</p>

1.2.2 Servicelovens § 137 e - § 137 m om indgrebsmuligheder

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Servicelovens § 137 e - § 137 m.
Type	Lovgivning.
Målgruppe	<p>Servicelovens kapitel 24 a indeholder regler om fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger i form af indgrebsmuligheder over for personer med nedsat psykisk funktionsevne, som er anbragt i en boform, jf. servicelovens § 108, i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse.</p> <p>Målgruppen for kapitel 24 a i serviceloven er voksne personer med nedsat psykisk funktionsevne, der er anbragt i en boform i henhold til en strafferetlig afgørelse.</p> <p>Bestemmelserne omfatter dels varetægtsarrestanter, der er anbragt på baggrund af en kendelse afsagt i forbindelse med en straffesag, dels personer der er anbragt i henhold til en dom.</p> <p>Målgruppen omfatter personer med domstype 1-4, jf. punkt 7.5. i Rigsadvokatens meddelelse 5/2007, dvs. personer med:</p> <ol style="list-style-type: none">1. dom til anbringelse i sikret afdeling for personer med vidtgående psykiske handicap (domstype 1). Domstypen anvendes over for personer, der er udtalt farlige og derfor frembyder nærliggende risiko for personfarlige handlinger.2. dom til anbringelse i boform for personer med vidtgående psykiske handicap, således at domfældte efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling (domstype 2). Domstypen anvendes typisk over for personer, der har begået personfarlig kriminalitet i form af fx brandstiftelse, røveri, voldtægt eller vold, og hvor det skønnes, at personen har behov for konstant overvågning, og at der er risiko for ny personfarlig kriminalitet, så personen i givet fald hurtigt skal kunne overføres til sikret afdeling.3. dom til anbringelse i en boform for personer med vidtgående psykiske handicap (domstype 3). Domstypen anvendes typisk over for mentalt retarderede, der har begået personfarlig kriminalitet i form af fx brandstiftelse, røveri, voldtægt eller vold, og hvor det skønnes, at personen har behov for konstant overvågning.4. dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer

	<p>tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap (domstype 4). Domstypen anvendes i sager, hvor det påregnes, at en social indsats i form af tilsyn kan være tilstrækkelig, men hvor der kan opstå behov for, at personen skal anbringes på institution.</p> <p>Målgruppen omfatter ikke psykisk afvigende kriminelle, som er omfattet af en strafferetlig afgørelse, der udmøntes af det psykiatriske sundhedssystem under regionerne og af Kriminalforsorgen.</p> <p>Serviceovens § 137 g omfatter tillige unge over den kriminelle lavalder med eller uden nedsat psykisk funktionsevne, hvis den pågældende er anbragt på et anbringelsessted, jf. serviceovens § 66, nr. 5 og 6, i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse.</p>
<p>Formål</p>	<p>Formålet er at sikre fuldbyrdelsen af de strafferetlige foranstaltninger, som kommunerne udmønter på det sociale område, herunder i boformer, jf. serviceovens § 108, der ikke er særligt sikret, over for personer, der er frihedsberøvet.</p> <p>Det er kommunalbestyrelsen i den pågældende kommune, der har pligt til at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. §§ 9-9 a, i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Dvs. at det er borgerens handlekommune, der træffer afgørelse om indgreb efter kapitel 24 a.</p> <p>Lederen af anbringelsesstedet eller boformen kan træffe foreløbige afgørelser om indgreb efter kapitel 24 a, som af hensyn til det øjeblikkelige behov for at kunne træffe afgørelse om indgreb ikke kan afvente, at sagen behandles af kommunen. Det vil sige i tilfælde, hvor øjemedet forspildes, hvis der ikke gribes hurtigt ind. En tilsvarende kompetence har lederens stedfortræder.</p> <p>Lederens og stedfortræderens foreløbige afgørelse skal snarest muligt forelægges til godkendelse hos kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde borgeren hjælp efter serviceoven.</p> <p>Det er en betingelse for at træffe afgørelse om indgreb, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan opnås ved mindre indgribende initiativer. Det mindst indgribende initiativ skal derfor altid vælges, hvis det er tilstrækkeligt til at opnå formålet.</p> <p>Hvis en pædagogisk indsats uden indgreb er tilstrækkelig til at opnå det formål, som et indgreb skulle opnå, er betingelserne for at iværksætte indgreb efter kapitel 24 a i serviceoven således ikke opfyldt.</p>

	<p>Afgørelser om indgreb efter servicelovens § 137 g-§ 137 j kan påklages til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.</p> <p>Lederen af boformen, jf. servicelovens § 108, eller lederens stedfortræder skal ved månedens udgang indsende kopi af registreringerne sammen med sine kommentarer til borgerens handlekommune og til det socialtilsyn, der fører driftsorienteret tilsyn med boformen, jf. § 2 i Lov om socialtilsyn. Ved indgreb, der er eller har været iværksat i et kommunalt eller regionalt tilbud, skal lederen eller dennes stedfortræder desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om indgrebet. Formålet er at sikre, at de ansvarlige myndigheder for både det personrettede og det driftsorienterede tilsyn samt for den daglige drift får direkte oplysninger om foretagne indgreb med mulighed for at følge konkret eller generelt op på dem.</p>
<p>Indhold</p>	<p>De enkelte indgreb:</p> <p>1. <i>Indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon – servicelovens § 137 g.</i></p> <p>Dette indgreb kan udføres, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet, når der er truffet afgørelse herom. Indgrebet omfatter både voksne og unge over den kriminelle lavalder.</p> <p>Bestemmelsen tager sigte på de situationer, hvor målgruppen anvender telefon og internet til kriminelle formål. Det kan fx være i situationer, hvor en person med pædofile hensigter kontakter børn over telefonen eller internettet.</p> <p>Af hensyn til den anbragtes retssikkerhed kan den pågældendes kommunikation med offentlige myndigheder, advokater, værger eller bistandsværger hverken påhøres, overvåges, afbrydes eller forhindres.</p> <p>2. <i>Undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele – servicelovens § 137 h.</i></p> <p>Dette indgreb kan udføres, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Indgrebet omfatter kun voksne.</p> <p>Bestemmelsen skaber bl.a. mulighed for, at personalet undersøger den anbragtes opholdsrum, beklædning og tasker for våben, tændstikker, lightere og andre genstande, når der er truffet afgørelse herom.</p>

	<p>Bestemmelsen indeholder ikke hjemmel til at foretage kropsvisitation. Af hensyn til den anbragtes og personalets sikkerhed skal der altid deltage mindst to ansatte ved undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele.</p> <p>3. Inddragelse af den anbragtes effekter - servicelovens § 137.</p> <p>Dette indgreb kan udføres, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Indgrebet omfatter kun voksne.</p> <p>Bestemmelsen skaber bl.a. mulighed for, at personalet inddrager fx våben, tændstikker, lightere og andre genstande, der er i den anbragtes besiddelse, når der er truffet afgørelse herom. Bestemmelsen skaber også mulighed for at tilbageholde telefon og computerudstyr, når der er truffet afgørelse efter servicelovens § 137 g.</p> <p>4. Aflåsning af den anbragtes bolig for natten – servicelovens § 137 j.</p> <p>Dette indgreb kan udføres, hvis der er nærliggende risiko for, at den anbragte ellers vil forlade boformen. Indgrebet omfatter kun voksne.</p> <p>Der er i § 137 j, stk. 2, fastsat følgende betingelser, der alle skal være opfyldt for at kunne træffe afgørelse om aflåsning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Indgrebet er forsvarligt og indebærer ikke en sundhedsmæssig risiko for den anbragte. 2. Den anbragte er ikke selvmordstruet. 3. Den anbragte har tilkaldemulighed fra boligen, som den pågældende er i stand til at betjene, og personalet kan via den tilkaldes. 4. Den anbragte har adgang til toilet og vand i sin bolig. 5. Der iværksættes jævnlig overvågning i det tidsrum, hvor den pågældende er låst inde. <p>Indgrebets udstrækning – servicelovens § 137 k</p> <p>Indgreb efter servicelovens § 137 g-§ 137 j kan kun opretholdes, så længe betingelserne for at kunne foretage indgrebene er til stede. Af hensyn til den anbragtes retssikkerhed skal den kommune eller person, der har truffet afgørelse om indgrebet, løbende overveje spørgsmålet om, at et iværksat indgreb skal ophøre.</p>
<p>Effekt/viden om resultater</p>	<p>Der er gennemført en evaluering af virkningerne af kapitel 24 a for de berørte borgere og kommunerne i december 2015.</p>

1.2.3 Lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet.
Navn	Lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (lov nr. 579 af 4. maj 2015).
Type	Lovgivning.
Målgruppe	Patienter og personale i psykiatrien.
Formål	<p>Formålet med lovændringen er at øge fokus på patientindflydelse, dialog og samarbejde i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling og dermed sikre, at anvendelse af tvang alene sker, når alle andre muligheder er udtømte, og herved nedbringe anvendelsen af tvang i psykiatrien. Den del af loven, der vedrører udvidede muligheder for kontrol af post, undersøgelse af patienters ejendele og patientstuer samt kropsvisitation, forventes tillige at øge sikkerheden for både patienter og personale.</p> <p>Loven trådte i kraft 1. juni 2015.</p>
Indhold	<p>Lovens hovedpunkter vedrører:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mindreårige psykiatriske patienters retsstilling• Formålsbestemmelse• Forhåndstilkendegivelser• Tvangsbehandling, tvangsfiksering og oppegående tvangsfiksering• Udvidede muligheder for kontrol af post, undersøgelse af patienters ejendele og patientstuer samt kropsvisitation• Tvungen opfølgning efter udskrivning

1.2.4 Sundhedsstyrelsens vejledning om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning mv. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet.
Navn	Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 9427 af 20. januar 2011.
Type	Vejledning nr. 9427 af 20. januar 2011 om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning mv. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger.
Målgruppe	Patienter indlagt på psykiatriske afdelinger.
Formål med initiativet/lovgivning	Vejledningen har til formål at rådgive myndigheder og sygehuse om formålet med og anvendelse af det regelsæt, der er udstedt i medfør af Psykiatriloven.
Indhold	<p>Sundhedsstyrelsen har i sin vejledning nr. 9427 af 20. januar 2011 om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning mv. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger nærmere beskrevet Psykiatrilovens særlige bestemmelser om den fortsatte behandling efter udskrivning. I vejledningen understreges den behandlingsansvarlige overlæges ansvar for, at der for en afgrænset målgruppe indgås en udskrivningsaftale mellem patienten og den psykiatriske afdeling samt de sociale myndigheder i kommunen, de praktiserende læger og praktiserende speciallæger m.fl. om de behandlingsmæssige og sociale tilbud til patienten. Der skal indgås en udskrivningsaftale for patienter, der efter udskrivning antages ikke selv at ville søge den behandling, herunder de sociale tilbud, der er nødvendige for patientens helbred.</p> <p>Det understreges i vejledningen, at der er tale om et samarbejde, hvor tilbuddene i udskrivningsaftalen fastlægges ved fælles konference mellem de forskellige myndigheder mv. Det kan fx dreje sig om patienter med alvorlig sindslidelse, der udsættes for betydelig helbredsforringelse ved ikke at modtage nogen form for behandlingsmæssig eller social støtte, fx patienter der lider af skizofreni og samtidig har misbrugsproblemer eller store sociale problemer.</p> <p>Af vejledningen fremgår følgende om udskrivningsaftaler og koordinationsplaner:</p> <p>”Udskrivningsaftalen skal indeholde en beskrivelse af patientens</p>

aktuelle og forventede behov for behandling og sociale tilbud samt angivelse af dato og tidspunkt for det første møde hos vedkommende myndighed m.fl. Aftalen skal så vidt muligt tilgodese patientens ønsker.

Udskrivningsaftalen skal være tidsbegrænset, og aftalen skal tages op til vurdering efter en bestemt angiven periode. Det skal fremgå af udskrivningsaftalen, hvem der er ansvarlig for revurdering af aftalen, og hvem der er ansvarlig for opfølgning, så patienten modtager de beskrevne behandlingsmæssige og sociale tilbud. Det skal endvidere fremgå, hvem der skal reagere, hvis aftalen ikke overholdes.

I mange tilfælde har det distriktspsykiatriske center, det opsøgende psykiatriteam eller de sociale behandlingsinstitutioner erfaringer med disse patienter og vil på naturlig vis kunne inddrages i planlægningen. Det skal også vurderes, hvordan den praktiserende læge på den mest hensigtsmæssige måde kan inddrages i planlægningen. Et forudgående kendskab til patientens fysiske og psykiske funktionsniveau har betydning for indholdet af udskrivningsaftalen samt for opfølgningen. Ofte vil det distriktspsykiatriske center følge patienten efter udskrivningen, og i disse situationer kan det derfor være hensigtsmæssigt, at distriktspsykiatrisk center er ansvarligt for opfølgning på aftalen.

I de tilfælde, hvor patienten ikke vil medvirke til at indgå en udskrivningsaftale, har overlægen ansvaret for, at den psykiatriske afdeling i samarbejde med de relevante myndigheder m.fl. udarbejder en koordinationsplan for de behandlingsmæssige og de sociale tilbud til patienten. Der stilles samme indholdsmæssige krav til en koordinationsplan som til en udskrivningsaftale, der indgås med patientens medvirken.

Tilbuddene i udskrivningsaftaler og koordinationsplaner kan ikke gennemtvinges over for patienten.

Hvis en patient forlader afdelingen, uden at dette er aftalt, og ikke ønsker at vende tilbage, må det betragtes som et ønske om udskrivning. Hvis patienten kan udskrives, kan bestemmelserne om udskrivningsaftaler og koordinationsplaner anvendes, såfremt der skønnes at være behov herfor. Afdelingen skal i så fald forsøge at få kontakt til patienten for at opnå rimelige aftaler om forløbet.

Udarbejdelse af udskrivningsaftaler og koordinationsplaner foregår som beskrevet i samarbejde mellem relevante myndigheder m.fl. Samarbejdet forudsætter en udveksling af oplysninger om patienten, der er nødvendige for at kunne indgå og følge op på udskrivningsaftaler eller koordinationsplaner. Videregivelse af oplysninger til de relevante myndigheder m.fl. om patientens rent

	<p>private forhold uden patientens samtykke kan derfor finde sted i medfør af lovens § 13 c, når det må anses for nødvendigt. Det skal understreges, at alene de oplysninger, der er nødvendige for indgåelse af en udskrivningsaftale eller koordinationsplan, kan videregives uden patientens samtykke, hvis patienten ikke vil eller kan samtykke”.</p>
--	--

1.2.5 Straffelovens §§ 13-14 om nødværge

Ressortområde	Justitsministeriet.
Navn	Nødværge og nødret efter Straffelovens §§ 13 og 14.
Type	Lovgivning.
Målgruppe	Personer der griber ind for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb eller afværge truende skade på person eller gods.
Formål	At modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb eller afværge truende skade på person eller gods. Lovlige nødværge- eller nødretshandlinger, jf. Straffelovens §§ 13 og 14, er straffri, uanset om handlingen normalt ville være strafbar.
Indhold	<p>Handlinger, der for så vidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb, straffes ikke, når handlingen ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt (nødværge).</p> <p>En handling, der ellers ville være strafbar, straffes ikke, når den var nødvendig til afværgelse af truende skade på person eller gods, og lovovertrædelsen må anses for at være af forholdsvis underordnet betydning (nødret).</p> <p>Nødværge og nødret kan alene anvendes til at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb eller afværge truende skade på person eller gods.</p>

1.2.6 Servicelovens §§ 137 a – 137 d om besøgsrestriktioner

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Servicelovens §§ 137 a – 137 d.
Type	Lovbestemmelser.
Målgruppe	Personer, som bor i plejeboliger, på plejehjem eller i andre boligformer med tilknyttet personale og fællesboligarealer, herunder botilbud efter servicelovens §§ 107-108.
Formål	Formålet med reguleringen af kommunalbestyrelsens adgang til at træffe afgørelse om besøgsrestriktioner er først og fremmest at fastslå den enkelte beboers selvbestemmelsesret i relation til besøgende i plejeboliger, på plejehjem eller i andre boligformer med tilknyttet personale og fællesboligarealer.
Indhold	<p>Reglen i servicelovens § 137 a slår fast, at der som hovedregel ikke kan fastsættes restriktioner over for konkrete besøgende i plejeboliger, på plejehjem eller i lignende boformer. Det er den enkelte beboer, der alene afgør, hvem den pågældende selv vil have besøg af, herunder også besøg af på fællesboligarealerne, og hvornår. Dette medfører, at hverken kommunalbestyrelsen eller andre, der yder og/eller leverer hjælp efter serviceloven, vil kunne begrænse eller regulere konkrete besøgendes adgang hos en beboer, medmindre der er tale om forhold, der er omfattet af de typer af adfærd, der er oplyst i servicelovens §§ 137 b og 137 c, stk. 2.</p> <p>Efter servicelovens § 137 b kan kommunalbestyrelsen for visse besøgende træffe afgørelse om begrænsning af adgangen til fællesboligarealer i de boformer, der er nævnt i § 137 a, hvis</p> <ol style="list-style-type: none">1) den besøgende udøver vold eller truer med vold over for andre beboere eller personalet eller i øvrigt udviser en adfærd, der er til fare for de øvrige beboere eller personalet.2) den besøgende, uden at der er tale om fysisk vold, generer eller udøver chikane over for andre beboere eller personalet, eller3) den besøgendes adfærd er stærkt generende for de andre beboere eller personalet ved at skabe generel utryghed ved at opholde sig på fællesboligarealerne eller forråelse af miljøet på fællesboligarealerne eller ved at vanskeliggøre den nødvendige hjælp efter Lov om social service.

	<p>Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse om begrænsning af adgangen til fællesarealer sikre den besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.</p>
--	---

Efter servicelovens § 137c kan kommunalbestyrelsen ikke træffe afgørelse om at begrænse konkrete besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over. Kommunalbestyrelsen kan dog træffe afgørelse om, at visse besøgende, der over for personalet udviser en adfærd som nævnt ovenfor i § 137 b, nr. 1 og 2, ikke må være til stede i denne del af boligen i de tidsrum, hvor der leveres visiteret hjælp efter Lov om social service.

1.3 Arbejdsmiljø

1.3.1 Regler om arbejdsrelateret vold i arbejdet og uden for arbejdstid

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Regler om arbejdsrelateret vold i arbejdet og uden for arbejdstid.
Type	<p>Arbejdsmiljølovgivningen indeholder regler om arbejdets udførelse, der beskytter ansatte mod at blive udsat for vold i arbejdstiden. Pligterne påhviler arbejdsgiveren.</p> <p>Herudover indeholder § 2 a i Arbejdsmiljøloven – der er en ny regel, som er trådt i kraft den 1. februar 2015 – en bemyndigelse til at sætte flere af lovens bestemmelser i kraft med henblik på at forpligte arbejdsgiveren til at forebygge arbejdsrelateret vold, der finder sted uden for arbejdstid og til at fastlægge retningslinjer for og vejlede i, hvordan de ansatte kan håndtere arbejdsrelaterede voldsepisoder uden for arbejdstid.</p>
Målgruppe	Alle virksomheder med ansatte, hvor der er en risiko for arbejdsrelateret vold i arbejdet eller uden for arbejdstid.
Formål med initiativet/ lovgivning	<p>Det følger af de gældende regler, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt (jf. hhv. § 38 i loven og § 4 og § 7, stk. 1, i Bekendtgørelse om arbejdets udførelse). Det gælder også, hvis der er risiko for vold i arbejdet.</p> <p>Formålet med den nye § 2a i loven er at forebygge arbejdsrelateret vold, der finder sted uden for arbejdstid.</p>
Indhold	<p>§ 2 a er blevet udmøntet i Bekendtgørelsen om arbejdsrelateret vold uden for arbejdstid, der trådte i kraft den 1. januar 2016. Efter bekendtgørelsen skal arbejdsgivere nu også forebygge arbejdsrelateret vold og trusler, der finder sted uden for arbejdstid, og ikke kun inden for arbejdstid som hidtil. Arbejdsgiveren er kun blevet pålagt pligter, der retter sig mod den forebyggelse mv., som kan foregå på virksomheden. Forebyggelsen er således ikke rettet mod den ansattes private sfære, fx ved forebyggende foranstaltninger på den ansattes bopæl.</p> <p>Arbejdsgiveren skal endvidere udarbejde retningslinjer for og vejlede de ansatte i, hvordan de kan håndtere arbejdsrelateret vold og arbejdsrelaterede trusler uden for arbejdstiden.</p> <p>Hvis risikoen for vold ikke kan undgås, skal arbejdsgiveren sørge for at iværksætte foranstaltninger, der kan beskytte de ansatte i en voldssituation. Det kan bl.a. være gennem særlig indretning af</p>

arbejdsstedet (jf. § 6 i Bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning) og ved at oplære og instruere de ansatte, så de er i stand til at beskytte sig og håndtere voldssituationer (jf. § 18, stk. 1, i Bekendtgørelse om arbejdets udførelse). Der må således ikke anvendes arbejdsmetoder, der indebærer en risiko for de ansattes sikkerhed og sundhed.

Derudover indeholder de generelle regler en pligt for arbejdsgiveren til at føre tilsyn med, at de ansatte rent faktisk udfører arbejdet forsvarligt (jf. § 16 i Lov om arbejdsmiljø).

Lovgivningen indeholder desuden en særlig regel om, at ansatte ikke må arbejde alene, hvis alenearbejdet indebærer en særlig fare, som ikke kan imødegås (jf. § 11, stk. 1 i Bekendtgørelse om arbejdets udførelse). Det gælder også, hvis denne fare er vold.

Samlet set skal arbejdsgivere således løbende forholde sig til, om der er risiko for vold i arbejdet og uden for arbejdstid og sørge for, at der er den nødvendige forebyggelse.

Hvis der er en særlig risiko for vold i arbejdet, har arbejdsgiveren pligt til at iværksætte foranstaltninger med henblik på at kunne tilbyde psykisk førstehjælp efter traumatiske hændelser, herunder voldsepisoder (jf. § 23, stk. 2, i Bekendtgørelse om arbejdets udførelse).

1.3.2 Ligestilling af fysisk og psykisk arbejdsmiljø i Arbejdsmiljøloven

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Ligestilling af fysisk og psykisk arbejdsmiljø i Arbejdsmiljøloven.
Type	Folketinget vedtog den 4. april 2013 en ændring af Arbejdsmiljøloven (lov nr. 356 af 9. april 2013), som tydeliggør, at det psykiske og det fysiske arbejdsmiljø er ligestillet. Lovændringen indebærer en ny § 1a, der præciserer, at loven omfatter både psykisk og fysisk arbejdsmiljø. Tidligere fremgik dette ikke direkte af loven, men kun af bemærkningerne til loven.
Målgruppe	Alle virksomheder.
Formål	At sætte øget fokus på det psykiske arbejdsmiljø.
Indhold	Med ændringen præciseres det, at loven omfatter det psykiske arbejdsmiljø, og dermed at arbejdsgiveren skal sikre det psykiske arbejdsmiljø for sine ansatte, ligesom arbejdsgiveren skal sikre det fysiske arbejdsmiljø. Der tilsigtes ingen ændringer i den gældende retstilstand.

1.4 Det voldsforebyggende sigte i uddannelser på social- og sundhedsområdet

1.4.1 Uddannelsen til professionsbachelor som pædagog

Ressortområde	Uddannelses- og Forskningsministeriet.
Navn	Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog (BEK nr. 211 af 06/03/2014).
Type	Bekendtgørelse.
Målgruppe	Pædagogstuderende (samt praktikvejledere på institutionerne).
Formål	<p>At styrke de studerendes viden og kompetencer inden for konflikt- og voldsforebyggelse.</p> <p>Bekendtgørelsen trådte i kraft i marts 2014. Første optag af pædagogstuderende på den nye uddannelse var i august 2015. For 5 ud af 6 studerende på de nye professionshøjskoler er 2. årgang ligeledes overført til den nye pædagoguddannelse.</p> <p>Uddannelsesinstitutionerne er i gang med implementeringen af de nye kompetencemål.</p>
Indhold	<p>I den pædagoguddannelse, som er beskrevet i bekendtgørelse nr. 211 af 06/03/2014 fra 2014, fremgår det i kompetencemålet for 2. praktikperiode under social- og specialpædagogik, at de pædagogstuderende bl.a. skal have følgende viden og færdighed:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vidensmål (den studerende har viden om): Konflikt- og voldsforebyggelse, konfliktnedtrapping og udadreagerende adfærd• Kompetencemål (den studerende kan): Vurdere konflikter, forebygge og håndtere konflikter samt evaluere indgreb i konflikt- og voldsepisoder <p>Det fremgår ligeledes af bekendtgørelsen, at de studerende i forbindelse med tredje praktik gennemfører et uddannelsesforløb på 2 dage med førstehjælp varetaget af en formelt anerkendt førstehjælpsinstruktør på professionshøjskolen.</p>

1.4.2 Uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje

Ressortområde	Uddannelses- og Forskningsministeriet.
Navn	Bekendtgørelse om professionsbacheloruddannelsen i sygepleje.
Type	Bekendtgørelse.
Målgruppe	Sygeplejestuderende.
Formål	At styrke de kommende sygeplejerskers kompetencer inden for emnet.
Indhold	Af bekendtgørelsen fremgår følgende kompetencemål: "Identificerer mulige dilemmaer og magtrelationer i pleje- og behandlingssituationer samt i strukturelle forhold i sundhedssektoren og handler ud fra gældende etiske retningslinjer, regler om patientsikkerhed og miljømæssige risikofaktorer".

1.4.3 Den pædagogiske assistentuddannelse

Ressortområde	Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.
Navn	Bekendtgørelse nr. 298 af 24. marts 2015 om den pædagogiske assistentuddannelse. Uddannelsesordningen for den pædagogiske assistentuddannelse af 1. august 2015.
Type	Bekendtgørelse og uddannelsesordning.
Målgruppe	Elever på den pædagogiske assistentuddannelse (samt deres praktikvejledere på institutionerne).
Formål	At styrke elevernes viden og kompetencer inden for konflikthåndtering og voldsforebyggelse.
Indhold	Der indgår i uddannelsen til den pædagogiske assistentuddannelse mål om konflikthåndtering både som videns-, færdigheds- og kompetencemål forud for hovedforløbet (på grundforløbet) og som kompetencemål for hovedforløbet. Derudover indgår der videns- og færdighedsmål omkring konflikthåndtering på hovedforløbet samt anvendelsesmål for praktikperioden.

1.4.4 Social- og sundhedsuddannelsen

Ressortområde	Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.
Navn	Bekendtgørelse nr.500 af 22. april 2015 om social- og sundhedsuddannelsen. Uddannelsesordningen for social- og sundhedsuddannelsen af 1. august 2015.
Type	Bekendtgørelse og uddannelsesordning.
Målgruppe	Elever på social- og sundhedsuddannelsen (samt deres praktikvejledere i kommune og region).
Formål	At styrke elevernes viden og kompetencer inden for konflikthåndtering og voldsforebyggelse.
Indhold	Der indgår i social- og sundhedsuddannelsen mål om konflikthåndtering både som videns-, færdigheds- og kompetencemål forud for hovedforløbet (på grundforløbet) og som kompetencemål for hovedforløbet. Derudover indgår der videns- og færdighedsmål (særligt på social- og sundhedshjælperuddannelsen (trin 1)) samt mål for praktikken om, at eleven kan kommunikere og agere voldsforebyggende og konfliktnedtrappende.

2. Igangværende initiativer til forebyggelse og håndtering af vold

2.1 Borgerrettede indsatser

2.1.1 Projekt Særforanstaltninger

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Projekt Særforanstaltninger.
Type	Metodeudvikling, satspuljeprosjekt (Satspuljeaftale for 2011).
Målgruppe	<p><u>Borgere:</u></p> <p>Den overordnede målgruppe for metodeudviklingsprojektet er børn, unge og voksne med sociale vanskeligheder, sindslidelser og handicap. Derudover kan der opstilles følgende fælles karakteristika for målgruppen:</p> <ul style="list-style-type: none">• De har kommunikative vanskeligheder.• De afviger i den sociale adfærd.• De har problemskabende adfærd.• De har kognitive vanskeligheder.• De har behov for en normering på mindst 1:1. <p><u>Personale:</u></p> <p>Målgruppen i forhold til personale er medarbejdere, der arbejder på de tilbud, hvor borgerne bor samt lederne af de respektive tilbud.</p>
Formål	<p>Målet med projektet har været at:</p> <ul style="list-style-type: none">• udvikle den konkrete indsats over for borgeren for bedre at være i stand til at forebygge udfordrende adfærd (udadreagerende, selvskade mv.), samt sikre progression for borgeren.• udvikle de organisatoriske rammer indsatsen foregår i. Her tænkes særligt på de fysiske rammers betydning for forebyggelse af den problemskabende adfærd og på etablering og udvikling af tilbud, der ikke isolerer den enkelte i særforanstaltninger.• udvikle dokumentations- og effektmålingsværktøjer, så fremdriften og effekten af indsatsen kan måles. <p>I projektet afprøves metoden "Afstemt Pædagogik", der blandt andet er baseret på tilgangen "Low Arousal", som der i projektets</p>

	<p>opstartsfasen var bedst dokumentation for kunne virke på voldsforebyggende.</p> <p>Projektet er gennemført i perioden 2011-2014. Projektet er afrapporteret, og evaluering samt manualer mv. lægges på Socialstyrelsens hjemmeside primo 2016.</p>
Indhold	<p>Der er gennemført uddannelse i Low Arousal metoden, som fokuserer på, at medarbejderne på botilbuddene har fokus på at forhindre, at u hensigtsmæssig adfærd (fx udadreagerende adfærd) opstår, eller at antallet af episoder og intensiteten aftager.</p> <p>Der er i Low Arousal metoden fokus på at have strategier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Før episoderne opstår • Under episoden • Efter episoden <p>Borgerne i projektet monitoreres, så det er muligt at se, hvorvidt der sker en forandring i adfærden over tid.</p> <p>Forud for afprøvningen af Low Arousal metoden blev der gennemført en vidensafdækning i forhold til virksomme metoder over for målgruppen. Derudover er der gennemført en analyse af otte enkeltsager. Rapporten herfra er offentliggjort.</p>
Effekt/viden om resultater	<p>Projektet løber frem til ultimo 2014, og evalueringsrapporten er offentliggjort.</p> <p>Der er 12 borgere i projektet, og der er stor forskel på borgerne internt. Således dækker målgruppen både over sindslidende, mennesker med kognitive funktionsnedsættelser og sociale problemer mv.</p> <p>Projektet viser, at Low Arousal metoden tyder på at have en effekt overfor borgerne i projektet og i forhold til at skabe et mindre konfliktfyldt miljø. Der er målt på antallet af negative hændelser samt intensiteten af dem, samt på antallet af positive hændelser. Projektet viser overordnet positiv effekt, men der er ikke sikker viden om metodens effekt, da antallet af borgere i projektet er for lille samt målgruppen for heterogen.</p>

2.1.2 Forebyggelse af magtanvendelse på botilbud

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Forebyggelse af magtanvendelse på botilbud.
Type	Udviklings- og afprøvningsprojekt (satspuljeaftale på psykiatriområdet 2014-2017).
Målgruppe	<p><i>Puljens primære målgruppe</i> er borgere med svære psykiske lidelser, som bor på kommunale og regionale socialpsykiatriske botilbud i henhold til servicelovens §§ 107 og 108 samt Almenboliglovens § 105.</p> <p><i>Puljens sekundære målgruppe</i> er personalet, der arbejder på socialpsykiatriske botilbud i henhold til servicelovens §§ 107 og 108 samt Almenboliglovens § 105.</p>
Formål	<p>I projektet fokuseres der på at udvikle og afprøve en særlig tilrettelagt undervisnings- og træningspakke på tre socialpsykiatriske botilbud. Undervisnings- og træningspakken kombinerer elementer fra tilgangen <i>Low Arousal</i> og den evidensbaserede metode <i>Feedback Informed Treatment (FIT)</i> og har til formål at reducere omfanget af truende og voldelig adfærd samt mindske omfanget af magtanvendelser på de deltagende socialpsykiatriske botilbud. Desuden skal beboere og medarbejdere på botilbuddene opleve at have bedre redskaber til at forebygge konflikter og magtanvendelsessituationer.</p> <p>Projektperioden løber fra november 2014 til december 2017.</p>
Indhold	<p>Reduceringen i omfanget af truende og voldelig adfærd og mindskelsen i omfanget af magtanvendelser opnås gennem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvikling af en særligt tilrettelagt undervisnings- og træningspakke, som kombinerer elementer fra tilgangen <i>Low Arousal</i> og den evidensbaserede metode <i>Feedback Informed Treatment (FIT)</i>. Undervisningen foretages af to nationalt og internationalt anerkendte eksperter inden for henholdsvis <i>Low Arousal</i> og <i>FIT</i>. • afprøvning af undervisnings- og træningspakken på tre socialpsykiatriske botilbud, som er forankret i tre kommuner. Forud for afprøvningen uddannes personalet på de deltagende botilbud i elementer fra henholdsvis <i>Low Arousal</i> og <i>FIT</i>, og rammerne for organiseringen af indsatsen på botilbuddene udvikles og justeres. <p>Kombinationen af <i>Low Arousal</i> og <i>FIT</i> forventes at medføre en</p>

	<p>indsats, der leverer øget refleksion, øget fokus på kommunikative kompetencer og øget borgeroplevet trivsel og egenkontrol, samtidig med at dokumentation af indsatsen sikres. Som følge heraf forventes en gradvis kulturændring – væk fra restriktiv praksis hen mod en mere kommunikerende og løsningsorienteret ramme, som fokuserer på at understøtte den enkelte borgers mestring og recovery.</p>
<p>Effekt/viden om resultater</p>	<p>Der foretages en samlet tværgående evaluering af afprøvningen af kombinationen af Low Arousal og FIT.</p> <p>Den samlede evaluering skal undersøge, hvordan indsatsen implementeres, hvilken effekt indsatsen har, og hvad den koster. Evalueringen gennemføres af Socialstyrelsen.</p> <p>Implementeringsevalueringen skal følge fremdriften i implementeringen af kombinationen af Low Arousal og FIT på de tre socialpsykiatriske botilbud, som skal afprøve den, og dermed sikre, at Low Arousal og FIT implementeres med en høj grad af fidelitet.</p> <p>Effektevalueringen skal følge resultaterne af den indsats, som bygger på kombinationen af elementer fra Low Arousal og FIT og dokumentere, om målene for projektet indfries. Denne del af den samlede tværgående evaluering skal således dokumentere, hvorvidt kombinationen af Low Arousal og FIT medfører en øget borgeroplevet trivsel og egenkontrol målt via FIT-skalaerne ORS og SRS, en øget medarbejdertrivsel målt via årlige trivselsmålinger, en oplevelse hos personalet af at have bedre redskaber til at forebygge og håndtere konfliktsituationer målt via kvalitative interviews og færre magtanvendelser målt via indberetninger.</p> <p>I forbindelse med evalueringen vil der også skulle udarbejdes en historik om erfaringer med trusler, vold og magtanvendelse for alt personale og samtlige borgere, der deltager i projektet. Dette skal bruges til at afgøre, hvilke målgrupper indsatsen har størst effekt på.</p>

2.1.3 Styrket indsats til forebyggelse af vold på botilbud

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Styrket indsats til forebyggelse af vold på botilbud.
Type	Udviklings- og afprøvningsprojekt (satspuljeaftale på socialområdet 2015-2018).
Målgruppe	Borgere med kognitive funktionsnedsættelser eller svære psykiske lidelser, som bor på kommunale, regionale og private botilbud, herunder forsorgshjem, samt fagprofessionelle, som er ansat på kommunale, regionale og private botilbud, herunder forsorgshjem.
Formål	Formålet med initiativet er at forebygge vold og at understøtte en bedre håndtering af voldsepisoder på botilbud og forsorgshjem og at skabe ny viden om, hvordan man kan reducere forekomsten af voldsepisoder på disse boformer.
Indhold	<p>I initiativet afprøves redskaberne Mestringskema i kombination med Bruset Violence Checklist (BVC). Arbejdet med de to redskaber skal ske ud fra en faglig tilgang med fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En recoveryunderstøttende tilgang • En helhedsorienteret tilgang • Kommunikation og dialog • Øget borger- og netværksinddragelse • Øget fokus på borgernes ressourcer • At øge borgerens mestringsniveau • Tryghed, trivsel og samarbejde • Sikkerhed for personalet som individer og kollegialt <p>Mestringskemaet fokuserer på hverdagsliv, og formålet er at øge borgerens daglige mestring. Mestringskemaet anvendes til at opnå en fælles forståelse af borgerens situation og til at opstille handleanvisninger for både borger og fagprofessionelle med henblik på at øge borgerens evne til at mestre hverdagslivet og reducere risikoen for udadreagerende adfærd.</p> <p>BVC er udviklet og afprøvet i en psykiatrisk sundhedsfaglig kontekst i Norge, og er siden blevet videnskabeligt valideret og internationalt anerkendt for at kunne forudse risikoen for vold på psykiatriske hospitaler. Tjeklisten understøtter en fagprofessionel vurdering af risikoen for voldelig adfærd blandt psykiatriske patienter i løbet af de kommende 24 timer ud fra seks fastsatte parametre: forvirring, irritabilitet, støjende adfærd, fysiske trusler, verbale trusler og angreb på genstande.</p>

	<p>Projektet bygger på en helhedsorienteret tilgang, hvor det er en grundtanke, at botilbud og forsorgshjem tilstræber en kultur med fokus på ressourcer, tryghed og trivsel. For nogle botilbud og forsorgshjem vil denne ressourcefokuserede kultur ikke være så langt fra den kultur, som allerede dominerer i det daglige arbejde. For andre vil det være nyt og dermed give anledning til en kulturændring, hvor de fagprofessionelle går fra at have fokus på den enkelte borgers problemer og løsning af disse, til i stigende grad at fokusere lige så meget på borgerens ressourcer, kompetencer og på at støtte borgeren i at fokusere på og udvikle disse.</p>
<p>Effekt/viden om resultater</p>	<p>Der gennemføres en implementerings- og effektevaluering samt en økonomisk evaluering. Evalueringen skal give svar på, om den samlede metode virker, hvad den koster, og hvordan den implementeres.</p>

2.2 Uddannelses- og kompetenceudviklingsinitiativer til personale samt arbejdsmiljøindsatser

2.2.1 Forebyggelsespakker om forebyggelse af vold under Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Forebyggelsespakker om forebyggelse af vold under Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse.
Type	Virksomheder i brancherne, døgninstitutioner og hjemmepleje og hospitaler kunne til og med 2015 søge om voldsforebyggelsespakker gennem Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse. Læs mere om forebyggelsespakkerne på hjemmesiden: www.forebyggelsesfonden.dk/forebyggelsespakker.html
Målgruppe	Der blev til og med 2015 udbudt forebyggelsespakker til hjemmepleje, døgninstitutioner og hospitaler om forebyggelse af vold.
Formål	En voldsforebyggelsespakke bestod af et virksomhedsrettet forløb, der havde til formål at forebygge og håndtere episoder med vold og trusler.
Indhold	Omdrejningspunktet i forløbet i voldsforebyggelsespakken til døgninstitutioner var praksisfortællinger. Praksisfortællinger er en metode, hvor én deltager ad gangen fortæller om en konkret voldsepisode, som vedkommende har oplevet. Fortællingerne skulle bruges til, at der med de fælles erfaringer og faglighed blev udviklet aktiviteter, der kunne forebygge, at noget lignende sker igen. Forebyggelsespakkerne til hospitaler bestod af udviklingsforløb, som kunne målrettes den enkelte afdelings behov og aktuelle forebyggelsesniveau. Afdelingen valgte selv, hvilken metode der skulle arbejdes med, og om det skulle ske på én udviklingsdag eller i et forløb med en møderække.

Effekt/viden om resultater	En generel evaluering af forebyggelsespakkerne, som er offentliggjort i november 2014, viser, at forebyggelsespakkerne havde en positiv effekt på arbejdsmiljøet, når de blev gennemført. Med hensyn til forebyggelsespakken om forebyggelse af vold til hjemmepleje og døgninstitutioner kan fremhæves, at både medarbejdere, hjælpere, ledere og konsulenter, der arbejdede med praksisfortællinger, var enige om, at det er en særdeles god metode, der passer godt ind i branchen. Fx har praksisfortællingerne medført faglige drøftelser og gjort det let at finde nye løsninger.
-----------------------------------	---

2.2.2 Voldsforebyggelse gennem dialog med ledelsen (Rejsehold)

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Voldsforebyggelse gennem dialog med ledelsen (Rejsehold).
Type	Initiativet er del af en aftale med SF og EL fra juni 2014 om udmøntning af midler i Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse.
Målgruppe	Brancher og arbejdspladser med høj forekomst af vold er i stort omfang kommunale og regionale. Kommuner og regioner er således en vigtig samarbejdspartner, som Arbejdstilsynet gerne vil mere i dialog med i forhold til det voldsforebyggende arbejde.
Formål	Formålet med initiativet er at forebygge vold på kommunale og regionale institutioner, hospitaler mv. via en fokuseret dialog med ledelsen i kommuner og regioner.
Indhold	Initiativet indebærer, at der gennemføres en fokuseret dialog om forebyggelse af vold på arbejdspladsen i to faser. I første fase har Arbejdstilsynet gennemført en række møder med henblik på at afdække dilemmaer og udfordringer i regioner og kommuners arbejde med voldsforebyggelse. På baggrund af udredningen i første fase er der blevet udarbejdet en plan for indholdet i anden fase af projektet. Rejseholdets møder i første fase af initiativet har vist, at kommuner og regioner efterspørger aktiviteter, som understøtter vidensdeling og netværksdannelse om voldsforebyggelse på tværs af kommuner og regioner. Det er derfor besluttet, at anden fase bliver udmøntet som i alt 12 temamøder om voldsforebyggelse, som Arbejdstilsynets tilsynscentre afholder i 2015 og 2016. Temamøderne vil tage udgangspunkt i de problemstillinger, som kommunerne og regionerne har rejst under møderne med rejseholdet.
Effekt/viden om resultater	Hensigten med afholdelse af de kommende temamøder med repræsentanter for kommuner og regioner er at adressere nogle af de problemer og udfordringer, som er identificeret i første fase, fx i forhold til specifikke emner om voldsforebyggelse. Effekten heraf kan bl.a. være øget viden om voldsforebyggelse og udveksling af gode erfaringer med voldsforebyggelse. Temamøderne vil også have fokus på at bidrage til at etablere netværk imellem kommuner og regioner, og kan give eksisterende netværksråd vejledning om voldsforebyggelse. Effekt heraf kan fx være spredning af "best practice" og gode erfaringer med voldsforebyggelse mellem kommuner og regioner eller øget opmærksomhed på fordele og gevinster ved godt psykisk arbejdsmiljø, herunder voldsforebyggelse.

2.2.3 Kompetenceløft i psykiatrien

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet (og satspuljepartierne).
Navn	Flere og bedre kompetencer på psykiatriområdet - Satspuljeaftalen for 2014-2017.
Type	Satspuljeaftale.
Målgruppe	Personalet i psykiatrien.
Formål	<p>Kvalitetsudvikling hænger tæt sammen med kompetencer og kultur hos både ledelse og personale. Medarbejderne i psykiatrien er den vigtigste ressource, og personalets faglige, personlige og etiske kompetencer er afgørende for, at den samlede indsats er af høj faglig kvalitet og med patienten i centrum.</p> <p>Der skal arbejdes systematisk med kompetenceudvikling af alle faggrupper på psykiatriområdet med henblik på at sikre en bred, tværfaglig behandlingsindsats af høj kvalitet.</p> <p>En udbygning af behandlingsskapaciteten fordrer kompetenceflytning til andre personalegrupper, herunder specialuddannede sygeplejersker i psykiatri, specialuddannede psykologer, ergo- og fysioterapeuter, musikterapeuter, social- og sundhedsassistenter, pædagoger m.fl. Det skal også ses i lyset af speciallægemanglen i psykiatrien.</p> <p>Kapacitetsanalyser i psykiatrien viser, at der er potentiale for opgaveflytning. En forudsætning for opgaveflytning er, at der gennemføres den nødvendige opkvalificering af de involverede faggrupper med henblik på at sikre høj kvalitet og tværfaglighed i opgaveløsningen.</p> <p>Opkvalificering af personalet, der sætter fokus på bl.a. systematisk inddragelse af brugere og pårørende, konflikthåndtering, kognitiv terapi mv., vil kunne forebygge tvangsansøgningen, øge sikkerheden for patienter og personale samt sikre en ensartet høj kvalitet i behandlingsindsatsen.</p>
Indhold	<p>Kompetenceløft og tværfaglighed i psykiatrien kan rette sig mod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anvendelse af fysio- og ergoterapeuter m.fl. med henblik på bl.a. øget fysisk aktivitet

	<ul style="list-style-type: none"> • Generelle tværfaglige kompetencer hos alle faggrupper baseret på evidensbaserede metoder (inden for fx recovery, dialog, systematisk patient- og pårørendeinddragelse o. lign.) • Specialiserede kompetencer hos medarbejderstaben (fx vedr. konflikthåndtering og deeskalering o. lign.) • Specialiserede kompetencer hos specifikke faggrupper (fx uddannelse af specialsygeplejersker, specialpsykologer m.fl.)
Effekt/viden om resultater	Der er udarbejdet kapacitetsanalyser i psykiatrien, der viser, at der er potentiale for opgaveflytning.

2.3 Handlingsplaner, kortlægninger og tværgående initiativer

2.3.1 Projekt 'Vold som Udtryksform' under Socialt Udviklingscenter SUS

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Projekt 'Vold som Udtryksform' under Socialt Udviklingscenter SUS.
Type	Socialt Udviklingscenter SUS har siden 1992 gennem projektet 'Vold som Udtryksform' for skiftende satspuljemidler arbejdet for at forebygge vold på danske arbejdspladser primært inden for social- og sundhedssektoren. Seneste satspuljebevilling til dette projekt sikrer aktiviteter i projektet til og med 2017.
Målgruppe	Målgruppen for projekt 'Vold som Udtryksform' er offentlige og private arbejdspladser på social- og sundhedsområdet.
Formål	Formålet med Vold som Udtryksform er: <ul style="list-style-type: none">• at reducere antal episoder af vold samt begrænse voldens skadevirkninger, når den finder sted.• at udvikle metoder, værktøjer og procedurer til at forebygge arbejdsrelateret vold.• at sikre løbende fokus på det voldsforebyggende arbejde.• at understøtte og inspirere arbejdspladser til at udvikle og vedligeholde voldsforebyggende aktiviteter.• at sprede erfaringer, viden og god praksis i forhold til forebyggelse af vold på arbejdet.
Indhold	Eksempler på aktiviteter i projekt 'Vold som Udtryksform': Udviklingsarbejde <ul style="list-style-type: none">• Udvikling af definitionsværktøj, som skal understøtte definitionsdialogen på arbejdspladser.• Etablering af et tværsektorielt forum med henblik på at sikre et effektivt erfaringsflow mellem sektorer. Arrangementer <ul style="list-style-type: none">• Stævne for inspiration, erfaring og udvikling• Halvdags-temamøder rundt omkring i landet

	<ul style="list-style-type: none"> • Heldags-temamøder med titlen 'Konflikt uden konfrontation – med Low Arousal' samt 'Gode og grusomme konflikter på arbejdspladsen' • Arbejdspladslaboratorier og udviklingsfora for arbejdspladser med erfaring i forebyggelse af vold • Planlægning og afholdelse af konferencer, herunder konferencer afholdt i samarbejde med branchearbejdsmiljørådene Social & Sundhed og Undervisning & Forskning samt Arbejdstilsynet <p>Kampagne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af kampagne mod vold mod ansatte. Målgruppe: Borgere i Danmark. • Opmærksomhedskampagne på uddannelsessteder. <p>Skriftlig og elektronisk formidling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udgivelse af publikation om 'risikovurdering'. Udgivet maj 2014. • Udgivelse af publikation om 'borgerinddragelse i voldsforebyggelse'. Udgivet marts 2015. • Udgivelse af nyhedsbrevet Job uden Vold. • Løbende opdatering af web-side, Facebook- samt Twitterprofil <p>Visuel formidling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produktion af undervisningsfilm vedrørende konfliktroller, -strategier og -håndtering • Produktion af film om 'risikovurdering' • Produktion af filmcases • Produktion af film fra Beskæftigelsesministeriets konference, januar 2014 <p>Servicering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Løbende rådgivning og vejledning til arbejdspladser, organisationer, studerende m.fl.
Effekt/viden om resultater	Evaluering er p.t. under udarbejdelse.

2.3.2 Audit af sager om vold på botilbud og forsorgshjem

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Audit af sager om vold på botilbud og forsorgshjem.
Type	Undersøgelse.
Målgruppe	Målgruppen for de sager, som udvælges til audits, er afgrænset til at omfatte voksne med en psykisk lidelse eller et kognitivt handicap, som bor på et botilbud oprettet efter servicelovens § 107 eller § 108 eller på et forsorgshjem oprettet efter servicelovens § 110.
Formål	<p>Formålet med audit af de enkelte sager er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at tilvejebringe øget viden og læring om, hvad der har udløst grove voldsepisoder på botilbud i de konkrete tilfælde. • at identificere tværgående risikofaktorer for, at en voldsepisode kan opstå på botilbud. • at få øget viden om, hvordan voldsepisoder kan forebygges. • at belyse, hvilke tiltag der er igangsat på botilbud, i kommuner og i regioner for at undgå voldsepisoder fremadrettet med henblik på at udbrede de erfaringer, som det enkelte bosted og den enkelte kommune gør sig. • at give kommuner, regioner og botilbud øget viden om, hvilke organisatoriske og faglige tiltag der kan igangsættes for fremadrettet at undgå voldsepisoder på botilbud. • at bidrage med viden til et kommende arbejde med at udvikle retningslinjer til forebyggelse af vold på botilbud.
Indhold	<p>Der gennemføres en detaljeret gennemgang og analyse af ti konkrete voldsepisoder. Hver audit tager udgangspunkt i tilgængeligt skriftligt materiale, der belyser de enkelte voldsepisoder. Det kan eksempelvis være sagsmateriale og relevant korrespondance med og om borgeren, redegørelser, udskrivningsaftaler eller koordinationsplaner mellem region og kommunen/botilbud, APV'er, rapporter fra Arbejdstilsynet, Socialtilsynet mv.</p> <p>Audits gennemføres som en kvalitativ og inddragende proces, hvor</p>

	<p>hændelsesforløbet for voldsepisoden belyses og analyseres ved at inddrage involverede parter og øvrige relevante aktører med udgangspunkt i det skriftlige materiale, der foreligger.</p>
--	--

Beboeren og dennes pårørende inddrages i audits, såfremt det er muligt. Det prioriteres højt at motivere beboeren til at deltage inden for rammerne af, hvad der er fagligt og etisk forsvarligt, da de sidder inde med vigtig viden i hver enkelt sag.

Rapporten fra undersøgelsen forventes at være færdig i 2016.

2.3.3 Satspuljeaftalen på psykiatriområdet for 2014-2017

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet og Social- og Indenrigsministeriet (og satspuljepartierne).
Navn	Satspuljeaftalen på psykiatriområdet for 2014-2017.
Type	Satspuljeaftale.
Målgruppe	Borgere, personale og aktører på området.
Formål	<p>Opfølgning på psykiatriudvalgets rapport fra efteråret 2013 om "En moderne, åben og inkluderende indsats for mennesker med psykiske lidelser".</p> <p>Der er med satspuljeaftalen for 2014-2017 blandt andet afsat midler til afprøvning af metoder til at forebygge konflikter, vold og magtanvendelse på botilbud. Der er desuden et ønske om at styrke den forebyggende, rehabiliterende indsats og sikre en bedre sammenhæng og koordinering på tværs af region og kommune blandt andet for at forebygge, at mennesker med alvorlig psykisk lidelse kommer i situationer, hvor de er til fare for sig selv eller deres omgivelser.</p>
Indhold	<p>Satspuljeaftalen omfatter blandt andet følgende projekter:</p> <ul style="list-style-type: none">• Forsøg med ambulante akutteams i den regionale psykiatri• Udbredelse af tværfaglige, udgående teams i børne- og ungdomspsykiatrien• Forsøg med bæltefrie afdelinger• Regionale tværfaglige teams for medicinering• Sundhedsfremme målrettet mennesker med psykiske lidelser• Forebyggelse af magtanvendelse på botilbud
Effekt/viden om resultater	Der foretages evalueringer af de iværksatte projekter i forhold til de opstillede mål.

2.3.4 Satspuljeaftalen på socialområdet for 2015-2018

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet (og satspuljepartierne).
Navn	Satspuljeaftalen på socialområdet for 2015-2018.
Type	Satspuljeaftale.
Målgruppe	Borgere, personale og aktører på området.
Formål	Satspuljeaftalen på socialområdet for 2015-2018.
Indhold	<p>Satspuljeaftalen omfatter blandt andet følgende fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none">• Et initiativ målrettet forebyggelse af vold på botilbud og forsorghjem (initiativet er uddybet i punkt 2.3.1 i dette bilag).• Svage ældre og demens, hvor der bl.a. er fokus på voldsforebyggende initiativer. Der er bl.a. fokus på at opkvalificere plejepersonale via et demensrejsehold, bidrage til at systematisere plejen og på at gøre plejeboliger mere demensvenlige.

2.3.5 Den nationale handlingsplan på demensområdet 2010

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet.
Navn	Den nationale handlingsplan på demensområdet, herunder projekt om forebyggelse af udadreagerende adfærd hos mennesker med demens i plejebolig.
Type	Den nationale demenshandlingsplan fra 2010 består af en pakke af indsatser. Projektet om udadreagerende adfærd udvikler, afprøver og evaluerer en ny metode (i tre kommuner), som efterfølgende formidles til de øvrige kommuner i landet.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Mennesker med demens, ofte med skader i frontallapperne, som bliver agiterede, motorisk meget urolige eller på anden vis reagerer udad. • Personale i plejeboliger, deres nærmeste ledere og demenskoordinatorer i kommunernes ældreområde.
Formål	<p>Projektet skal udvikle og afprøve en metode til at kvalificere indsatsen i plejeboliger for at reducere forekomsten af udadreagerende adfærd og styrke færdigheder i personalegruppen i forhold til målgruppen.</p> <p>Projektet afsluttedes med udgangen af 2014.</p>
Indhold	<p>Metoden består af et fagligt spor, hvor medarbejderne tilføres viden i praksisnære forløb. Dette sker i form af kompetenceudvikling, som tager direkte afsæt i både viden om demens og viden om de borgere, som er mest komplekse, udfordrende eller udadreagerende. Her får medarbejderne blandt andet viden om pædagogiske og kommunikative metoder, som særligt målrettes borgere med demens og udadreagerende adfærd.</p> <p>Desuden er der et ledelsesmæssigt og organisatorisk spor, som bygger på viden om implementering og læring i plejeboliger. Her forpligtes såvel topledelse som teamledere på deres fokus i metoden. Desuden samarbejder ledere fra plejeboligerne og demenskoordinatorerne om at sikre, at viden om borgerne forankres i organisationen og hos den enkelte medarbejder.</p> <p>Endelig er der udviklet en helt ny ramme for faglig udvikling, som</p>

	<p>sikrer de rette rammer om arbejdet med målgruppen, og som skaber den krævede forankring og vidensdeling i organisationen. Det er ”beboerkonferencer”, som er en særlig mødeform, der udelukkende fokuserer på én beboer og på viden om denne. Ved at udfolde viden om borgeren, koblet med faglig viden om demens, og gøre dette konkret gennem fortællinger, som medarbejderne kommer med, skabes læring. Denne læring og den viden, som bliver gjort fælles på mødet, skaber et langt bedre grundlag for at træffe faglige beslutninger om mål for nye eller tilpassede indsatser: Indsatser, der kan føre til enten reduktion i hyppighed og intensitet i den udadreagerende adfærd eller sikre, at personalet bedre kan håndtere udadreagerende adfærd, når denne opstår.</p> <p>Tilsammen forebygger det udadreagerende adfærd eller medvirker til, at adfærden ikke udvikler sig ukontrolleret.</p>
Effekt/viden om resultater	<p>SFI har gennemført en effektevaluering, der viser, at den udadreagerende adfærd er faldet med 40 procent. Adfærden er målt på en Cohen-Mansfield Agitation Inventory skala.</p>

2.3.6 Kortlægning af retspsykiatrien

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet.
Navn	Kortlægning af retspsykiatrien.
Type	En faglig ekspertgruppe har haft til formål at kortlægge årsagerne til stigningen i antallet af retspsykiatriske patienter og udviklingen i de forebyggende, behandlende og rehabiliterende indsatser.
Målgruppe	Politikerne på Christiansborg.
Formål	Regeringen ønsker mere viden om, hvad stigningen i antallet af retspsykiatriske patienter skyldes, samt viden om indsatserne for denne gruppe.
Indhold	<p>Kortlægningen belyser årsager til, at der i de sidste 10 år er sket en markant stigning i antallet af retspsykiatriske patienter, mens viden om de forebyggende, behandlende og rehabiliterende indsatser tillige beskrives. Det er et vigtigt mål at forebygge, at borgere med psykiske lidelser bliver retspsykiatriske patienter.</p> <p>Den faglige ekspertgruppe har i december 2015 udarbejdet rapporten "Kortlægning af retspsykiatrien: Mulige årsager til udviklingen i antallet af retspsykiatriske patienter samt viden om indsatser for denne gruppe". Kortlægningen er offentliggjort på sum.dk og kan findes via http://www.sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Psykiatri/2015/December/~//media/File/r%20-%20Publikationer_i_pdf/2015/Kortlaegning-af-retspsykiatrien-dec-2015/Kortlaegning-af-retspsykiatrien-dec-2015.ashx. Ekspertgruppen kan på baggrund af kortlægningen konstatere, at der ikke er enkelte, klare årsager til stigningen i antallet af foranstaltningsdomme. Der er derimod tale om flere forskellige faktorer, som hver især kan medvirke til at forklare stigningen.</p> <p>Stigningen i antallet af foranstaltningsdomme beror primært på en stigning i antallet af foranstaltningsdomme for mindre alvorlige personfarlige hændelser, det vil sige primært simpel vold eller vold og trusler mod offentligt ansatte. Domme for alvorligere personfarlig kriminalitet er også steget i perioden, men betydeligt mindre end domme for den mindre alvorlige kriminalitet.</p>

2.4 Oplysningsmateriale, håndbøger, kampagner og konferencer

2.4.1 10 gode råd om forebyggelse af vold på arbejdspladsen udarbejdet af Arbejdstilsynet og arbejdsmarkedets parter

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	10 gode råd om forebyggelse af vold på arbejdspladsen udarbejdet af Arbejdstilsynet og arbejdsmarkedets parter.
Type	Arbejdsmarkedets parter og Arbejdstilsynet har i efteråret 2013 samlet eksisterende viden og erfaringer om forebyggelse af arbejdsrelateret vold og på den baggrund udgivet en pjece med 10 gode råd om forebyggelse af vold på arbejdspladsen. Find pjecen her: http://bm.dk/da/Aktuelt/Nyheder/Arkiv/2014/01/Ti%20gode%20rad%20skal%20forebygge%20vold%20pa%20arbejdet.aspx
Målgruppe	Alle arbejdspladser – særligt den offentlige sektor, herunder social- og sundhedsområdet samt kriminalforsorgen.
Formål	Formålet med de 10 gode råd er at bidrage til, at arbejdspladserne kan forebygge og håndtere vold på arbejdspladsen. Rådene kan bruges som inspiration og vejledning i indsatsen for at undgå fysisk og psykisk vold fra borgere og pårørende, som ansatte kan komme i kontakt med på arbejdspladsen.
Indhold	Rådene handler blandt andet om at identificere og registrere volden, og hvordan man kan bruge sin faglighed til at forebygge volden.

2.4.2 Kampagne "Forebyg vold på jobbet"

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Kampagnen "Forebyg vold på jobbet".
Type	<p>Videnscenter for Arbejds miljø gennemfører i perioden 2012-2015 kampagnen "Forebyg vold på jobbet" med det formål at udbrede viden om forebyggelse og håndtering af vold og trusler om vold på offentlige arbejdspladser.</p> <p>Der er i forbindelse med aftale om udmøntning af midler i Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse aftalt at videreføre kampagnen i perioden 2015-2018 og udbrede den til hele arbejdsmarkedet.</p>
Målgruppe	Alle arbejdspladser.
Formål	Formålet med kampagnen er at sætte fokus på voldsforebyggelse, herunder at give ledere og medarbejdere viden om, hvordan vold og trusler identificeres, forebygges og håndteres på arbejdspladserne.
Indhold	Kampagnens vidensgrundlag tager afsæt i en afdækning af national og international forskningsfaglig viden om vold og trusler om vold på arbejdspladsen. Som led i kampagnen er der oprettet en hjemmeside på Videnscentrets webportal arbejdsmiljoviden.dk med viden om voldsforebyggelse: forebygvold.dk.

2.4.3 Konference om forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen

Ressortområde	Beskæftigelsesministeriet.
Navn	Konference om forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen.
Type	Et initiativ iværksat af beskæftigelsesministeren, som blev gennemført og afsluttet i 2013-2014 med afholdelse af konference den 16. januar 2014.
Målgruppe	Målgruppen var virksomheder, der ønsker inspiration til forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen. Desuden var målgruppen andre arbejdsmiljøaktører med interesse i forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen.
Formål	Formålet med konferencen var at formidle forskellige budskaber om og metoder til forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen med henblik på at reducere forekomsten af vold og trusler på arbejdspladsen.
Indhold	Konferencen indeholdt bl.a.: <ul style="list-style-type: none">• budskaber fra 20 års arbejde med forebyggelse af vold, herunder at det nytter at gøre en indsats for at forebygge vold på arbejdet, at vold på arbejdet er en faglig udfordring, og at ledelsen er hovedansvarlig for den fælles indsats, der kan forebygge volden.• oplæg om forskellige metoder til forebyggelse af vold.• talkshops, hvor fire arbejdspladser fortalte om deres arbejde med forebyggelse af vold og de resultater, de har opnået.

2.4.4 Håndtering af konflikter i pårørendesamarbejdet

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Samarbejde med pårørende – Forebyggelse og håndtering af konflikter.
Type	Publikation af håndbog som led i Socialstyrelsens projekt "Håndtering af konflikter i pårørendesamarbejdet".
Målgruppe	Personale på de danske plejecentre samt pårørende til borgere, der bor på disse plejecentre.
Formål	<p>Formålet med håndbogen er at tilbyde viden og metoder til at forebygge og håndtere konflikter med pårørende på de danske plejecentre.</p> <p>Håndbogen skal fungere som et lille opslagsværk for personale, der arbejder med pårørende og dermed kan komme ud for at skulle løse konflikter på plejecentre.</p>
Indhold	<p>Håndbogen består først og fremmest af en række forslag til, hvordan man fra starten kan sikre et godt samarbejde med de pårørende og dermed forsøge at forebygge, at store konflikter opstår. Vigtigheden af forebyggelse kan ikke understreges nok, da det i høj grad har betydning for beboerens livskvalitet, at parterne omkring vedkommende samarbejder.</p> <p>Håndbogen indeholder også en mere teoretisk viden om konflikter og deres udvikling samt en række konkrete idéer til, hvordan man i praksis kan håndtere såvel små som store konflikter i pårørendesamarbejdet.</p>

2.4.5 Publikationen ”Særforanstaltninger – anbefalinger til god praksis for organisering, samarbejde og borgerinddragelse

Ressortområde	Social- og Indenrigsministeriet.
Navn	Særforanstaltninger – anbefalinger til god praksis for organisering, samarbejde og borgerinddragelse.
Type	<p>Publikation med anbefalinger til hensigtsmæssig organisering af særforanstaltninger på såvel myndighedsniveau som i den praktiske gennemførelse af særforanstaltninger for borgere med udviklingshæmning og problemskabende adfærd.</p> <p>Publikationen er udarbejdet af Socialstyrelsen og udgivet i maj 2014.</p>
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Myndighedsniveau i kommuner • Ledelse og medarbejdere i særforanstaltninger • Borgere med udviklingshæmning og problemskabende adfærd i særforanstaltninger
Formål	<p>Formålet er at give inspiration til en hensigtsmæssig organisering af særforanstaltninger på såvel myndighedsniveauet som i den praktiske gennemførelse af særforanstaltningen.</p> <p>Formålet er ligeledes at pege på organisering, faglige kompetencer og arbejdsrutiner, som kan bidrage til, at en særforanstaltning lever op til sit formål om at skabe de nødvendige rammer for at håndtere en problemskabende adfærd, så borgeren kan få et bedre og mere værdigt liv med en højere livskvalitet.</p> <p>Der gives desuden inspiration til forebyggelse af vold og sikkerhed for borgeren og dennes omgivelser, herunder personalet.</p>
Indhold	<p>Publikationen indeholder anbefalinger og beskrivelse af god praksis i forhold til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organisering af sagsbehandlingen. • organisering og ledelse af særforanstaltninger. • inddragelse af borgeren. • den faglige indsats, herunder voldsforebyggelse. • de fysiske rammer, herunder voldsforebyggelse. • økonomien i særforanstaltninger.

3. Fysiske rammer

3.1 Finanslovaftalen for 2014

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet.
Navn	Finanslovaftalen for 2014.
Type	Lovgivning.
Målgruppe	Lukkede afdelinger i psykiatrien.
Formål	<p>Med Finanslovaftalen for 2014 er der afsat midler til opgradering af de fysiske rammer på lukkede afdelinger.</p> <p>Der er desuden afsat midler til konkrete partnerskaber med regionerne om nedbringelse af anvendelsen af tvang.</p> <p>Målet omfatter blandt andet en halvering af bæltefiksering frem mod 2020. Nedbringelsen af tvang vil samtidig bidrage til et mere sikkert og trygt arbejdsmiljø.</p>
Indhold	Ministeriet indgår partnerskab med hver enkelt region, hvor regionen beskriver planen for reducere af tvang. Realisering af målet om halvering af tvang skal gennemføres uden, der sker substitution mellem forskellige tvangsindgreb.

3.2 Satspuljeaftalen på psykiatriområdet for 2015-2018

Ressortområde	Sundheds- og Ældreministeriet (og satspuljepartierne).
Navn	Satspuljeaftalen for 2015-2018.
Type	Satspuljeaftale.
Målgruppe	Patienter og personale i psykiatrien.
Formål	<p>Det følger af satspuljeaftalen på sundhedsområdet for perioden 2015-2018, at der i de kommende år skal være målrettet fokus på sikkerhed for patienter og personale.</p> <p>Med aftalen, der sikrer midler til en ambitiøs kapacitetsudbygning og modernisering af den regionale psykiatri, vil behandlingskvaliteten få et løft, en ligeværdig indsats for psykiatriske patienter vil blive sikret, regioner vil få mulighed for at ansætte op imod 500 flere medarbejdere i psykiatrien til hurtigere udredning og behandling, og der vil dermed blive kortere ventetid.</p> <p>Aftalens initiativer forventes at bidrage til et mere sikkert arbejds- og behandlingsmiljø, hvor både patienter og personale føler sig trygge.</p> <p>Der vil ske en årlig monitorering af og opfølgning på aftalen, herunder regionernes realisering af aftalens overordnede målsætninger.</p>
Indhold	<p>Med aftalen fokuseres på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere kapacitet af høj kvalitet • Flere og bedre kompetencer på psykiatriområdet • Bedre fysiske faciliteter og rammer • Målrettet fokus på sikkerhed for patienter og personale • Systematisk inddragelse af patienter og pårørende • Tværfaglig indsats for børn og unge i risiko for at miste tilknytning til skole og hverdagsliv
Effekt/viden om resultater	Efter puljens udløb foretages en samlet evaluering af de iværksatte projekter i forhold til de opstillede mål.